

A black and white aerial photograph showing a city being bombed. Three large bombers are visible in the sky, dropping bombs. The city below is densely packed with buildings, and there is significant smoke and fire rising from the impact of the bombs. The text "Початок Другої світової війни" is overlaid in red.

Початок Другої світової війни

72 країни учасниці

Тривала 2194 дні (з 1 вересня 1939р. До 2 вересня 1945р.)

Бойові дії тривали на території 40 країн

Чисельність
Населення країн-
учасниць війни
1700 млн чол.(80%
населення планети)

6 країн оголосили про свій
нейтралітет

Друга світова війна

Число мобілізованих 110
млн чол.

Загинуло від 50 до 67 млн чол.

Матеріальні втрати - 4 трлн. дол.

Загальні прямі витрати на війну
становили 1117-1384 млрд. дол.

Причини, передумови, характер війни

- ❑ несправедливість Версальської системи поставила багато народів у принизливе становище, сприяла приходу до влади сил, які прагнули реваншу, нового переділу світу. Найбільшою мірою це проявилось у політиці Німеччини, Італії та Японії. Вони і стали ініціаторами війни.
- ❑ економічна криза 30-х років загострила суперечності між країнами світу, що позбавило їх можливості об'єднати зусилля у боротьбі за збереження миру. Всю систему безпеки, створену у 20-х роках, було зруйновано.
- ❑ розв'язанню війни сприяла політика урядів Англії та Франції, спрямована на "умиротворення" агресора, а також "ізоляція" США, які, прийнявши закон про нейтралітет, фактично самоусунулися від впливу на розвиток подій у світі.
- ❑ СРСР, підписавши з Німеччиною пакт про ненапад і таємний протокол до нього, відкрив шлях Німеччині для нападу на Польщу.

ПІДПИСАННЯ В'ЯЧЕСЛАВОМ МОЛотовИМ НАЦИСТСЬКО-РАДЯНСЬКОГО ПАКТУ ПРО НЕНАПАД ВІД 23 СЕРПНЯ 1939 РОКУ.

Періодизація Другої світової війни

I. 1 вересня 1939 р. — 19 листопада 1942 р. Стратегічна ініціатива належала агресивним державам. Німеччина, Італія, Японія та їх союзники зуміли оволодіти значними територіями в Європі, Африці, Азії та Океанії.

II. 19 листопада 1942 р. — 9 травня 1945 р. Стратегічна ініціатива повністю перейшла до країн антигітлерівської коаліції, війська якої розгромили армію Німеччини та її союзників в Європі і змусили їх капітулювати.

III. 9 травня 1945 р. — 2 вересня 1945 р. Завершення війни на Тихому океані і розгром мілітаристської Японії. Кінець Другої світової війни.

НІМЕЦЬКІ СОЛДАТИ ЛАМАЮТЬ ШЛАГБАУМ НА КОРДОНІ З ПОЛЬЩЕЮ 1 ВЕРЕСНЯ 1939 Р.

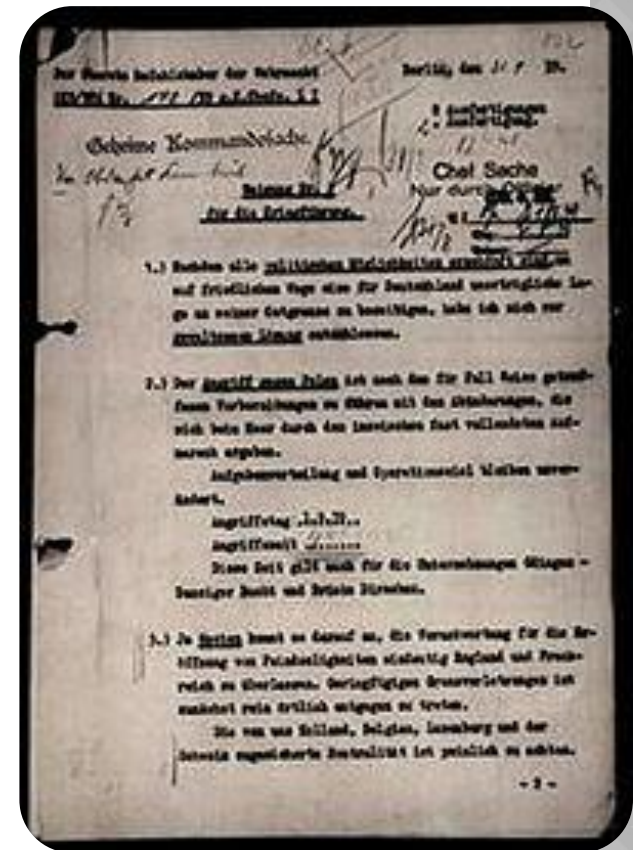
План «Вайс» (нім. Fall Weiß — Білий план) — план вторгнення Німеччини в Польщу у вересні 1939 року. План розроблявся у квітні — червні 1939 року, реалізований з початком вторгнення в Польщу 1 вересня 1939 року.

За німецьким планом “Вайс”, затвердженим ще у квітні 1939 р., стратегічне зосередження й розгортання німецьких військ завершилося 25 серпня, але наступ було відкладено через виявлену Англією готовність виступити на боці Польщі і нерішучість Італії.

Загалом на польському кордоні вермахт (війська нацистської Німеччини) зосередив понад 50 з 75 існуючих у нього дивізій чисельністю 1,5 млн чол.

Німецьким військам протистояла польська армія, що налічувала понад 1 млн. солдатів і офіцерів, але яка мала обмаль танків, літаків, гармат.

До війни також готувався і Радянський Союз, якому згідно таємного протоколу мала відійти територія Польщі до р. Вісла.

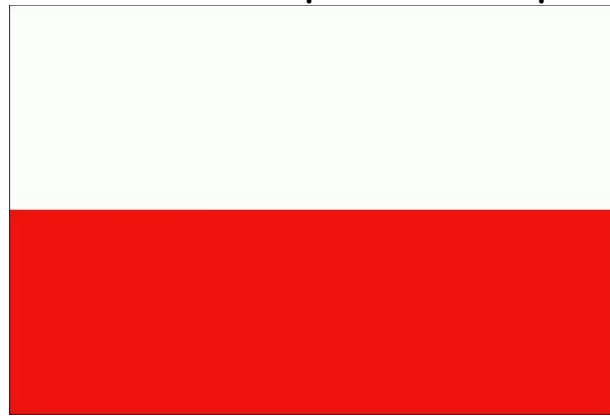

Директива А. Гітлера про напад на Польщу (31.08.1939)

- 17 вересня польський кордон перейшли радянські війська
- 17-28 вересня 1939р. - похід Червоної Армії в Західну Україну та Західну Білорусь.

Співвідношення сил сторін на 1 вересня 1939 р.

Солдати

1500 тис.

1000 тис.

617588 тис.

Танки

2533

887

4733

Гармати/міномети

13500

4300

4959

Літаки

2231

824

3298

З вересня 1939 р.- Франція і Великобританія оголосили війну Німеччині.

*Гітлер і Кейтель оглядають
підірваний бронепоїзд.
Польща, 1939 р.*

Цікаво знати

31 серпня 1939 р. о 20.00 спеціально підготовлений гестапо загін з карних злочинців, переодягнений у польську форму, здійснив напад на радіостанцію німецького прикордонного містечка Глейвіц. Після її «захоплення» перед мікрофоном було зроблено декілька пострілів і один з нападавших, що знав польську мову, зачитав заяву, сенс якої полягав у тому, що «прийшов час війни Польщі проти Німеччини». Потім почалась перестрілка з загоном поліції, що оточив станцію. Щоб замести сліди цієї провокації, всі її учасники були розстріляні за наказом Гімлера.

Хлопчик на звалищі будинку. Варшава, 1940 р

“Дивна війна”

Період війни між 3 вересня 1939 р. та 10 травня 1940 р. дістав назву “дивної війни”, оскільки, формально оголосивши війну, жодна сторона її фактично не вела.

«Лінія
Мажино»

Французькі війська відсиджувалися за “Лінією Мажино” (110 дивізій), до яких стали прибувати ще і англійські дтвізії, німецькі – за «лінією Зікфріда» (23 дивізії). На захід від бельгійського кордону союзники споруджували нову лінію укріплень аж до самого Північного моря.

Один з фортів «Лінії Мажино» (сучасний вигляд)

*Радянські кулеметники під
Ленінградом
перед війною з Фінляндією.
1939 р.*

“Зимова війна”

(Напад СРСР на Фінляндію)

Тим часом бойові дії спалахнули на Півночі Європи між СРСР і Фінляндією. Тривалий час між двома країнами велися переговори, в ході яких Радянський Союз вимагав від фінської сторони поступитися на його користь значними територіями в районі Ленінграда (тепер Санкт-Петербург) та узбережжям Фінської затоки в обмін на болотисті й лісисті території на півночі, що ніяк не компенсувало втрату Выборга і стратегічно важливої оборонної “Лінії Маннергейма” — системи фінської оборони, спорудженої в 1927-1939 рр. Уряд Фінляндії не погодився на цю пропозицію.

На світанку 30 листопада 1939 р. великі сили радянських військ перейшли у наступ на фінську армію, що займала прикордонні укріплення.

11 лютого 1940 р. розпочався другий наступ радянських військ. Він завершився проривом Лінії Маннергейма. У наступальних діях брали участь 1,5 тис. танків і 3 тис. літаків. Шкоди ворогові завдали (234 тис. чоловік убито, поранено, обморожено, взято в полон), радянські війська домоглися перемоги і головнокомандувачем фінської армією К. Маннергейм змушений був дати згоду на початок мирних переговорів.

12 березня за посередництва і під тиском німецької дипломатії СРСР і Фінляндія підписали мирний договір за яким жертва агресії втрачала значну частину своєї території, де до війни мешкало 450 тис. чоловік, тобто 1/8 населення країни. Тяжкими були міжнародні наслідки війни й для СРСР. Ліга націй виключила СРСР зі своїх членів, ускладнилися його відносини практично з усіма європейськими країнами та США. СРСР опинився у міжнародній ізоляції. **У листопаді 1940 р. нейтральна напередодні конфлікту Фінляндія приєдналася до агресивної “осі” Берлін—Рим—Токіо і взяла участь у війні проти СРСР («війна продовження», як її називають фіни).**

Також війна показала всю слабкість і непідготовленість радянської армії до сучасної війни. Це згодом дало привід говорити Гітлеру, що СРСР – це «Колосс на глиняних ногах».

Окупація Німеччиною Данії, Норвегії, Голландії, Бельгії і Люксембургу

• 9 квітня 1940 р. гітлерівські війська без оголошення війни напали на Данію та Норвегію (операція «Везерські навчання»). Данія капітулювала відразу після нападу, Норвегія вчинила опір агресії.

• 10 травня 1940 р. німецька армія вторглася в Бельгію, Голландію і Люксембург

Німецькі мотоциклісти на вулицях Копенгагена

Співвідношення сил сторін на травень 1940 р.

	Німеччина	Франція	Англія	Бельгія	Голландія
Солдати, тис.	3300	2440	395	600	400
Танки	2574	2789	310	незначна кількість легких	
Гармати	15000	17500	1350	по декілька тисяч	
Літаки	3824	1648	1834	186	120

*У.Черчілль, прем'єр-міністр
Великобританії. 1943 р.*